

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/17
KARAR NO : 2021/114
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Davacıların maliki oldu u ta ınmazda acele kamula tırma kararıyla birlikte gölet yapımı in asına ba lanarak zarar verildi inden bahisle ve tazminat istemi ile açılan davanın DAR YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacılar : A.Ö. vd.
Vekili : Av. N. .
Davalı : Devlet Su leri Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. .M.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili dava dilekçesinde özetle; Müvekkillerinin maliki oldu u ta ınmaz hakkında davalı Kurum tarafından gölet projesi kapsamında acele kamula tırma kararı alınarak müvekkillerine ait ta ınmazda gölet yapımı çalı malarına ba landı ını, arazilerin üst kısmını davalı kurumca hafriyat dolduruldu unu, e im nedeniyle de kaya parçalarının ta ınmazda bulunan zeytin, ceviz, elma, incir ve nar a açlarına zarar verdi ini ve bu a açları kesilmek zorunda kalındı ını, müvekkillerinin söz konusu hafriyat ve kaya parçalarını temizlemek için 14.000 TL harcama yaptı ını, temizleme i lemi bittikten sonra yeniden zeytin a acı dikti ini, ancak davalı idarece yapılan çalı ına kapsamında zeytin a açlarının da hafriyat altında kalarak zarar gördü ünü, tüm bu nedenlerle geriye do ru 5 yıl için imdilik 5.000 TL ecrimisil tazminatı ve 1.000 TL maddi tazminatın davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Altınözü Asliye Hukuk Mahkemesinin, 13/11/2019 tarihli ve E.2018/350, K.2019/261 sayılı dosyada** verdi i istinaf edilmeksizin 06/10/2020 tarihinde kesinle en "Davacının davasının mahkememizin varğı yolu yönünden görevsizli i nedeniyle dava artı yoklu undan usulden reddine" dair kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

"...11.2.1959 günlü ve 17/15 sayılı Yargıtay çtihadı Birle tirme Kararının I. bendinde açıkça belirtildi i gibi, bir kamu kurumu tarafından verilen kararlar üzerine plan ve projesine göre bir yol yapılması dolayısıyla evinin duvarı yıkılan veya bodrum katını sel basan, bir su tesisi yapılması neticesinde tarlasındaki sular çekilip a açları ve mahsulleri kuruyan veya tarlası ekilemez hale gelen yahut tarlasının kenarından geçen derenin kuruması yüzünden tarlası susuz kalan veya su tesisinin bozuklu u yahut bakımındaki ihmal yüzünden tarlasını sular basıp bu suların getirdi i kumlardan dolayı tarlası artık ekilemeyecek duruma dü en kimsenin u radı ı zararlar gibi zararlar idari kararın ve fiilin

neticesinde meydana gelen zararlardır. Zira bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir i i yapmayı kararla tırması idari bir karar oldu u gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp o plan ve projeler gere ince i i görmesi de verilen kararın neticesi olan birer idari eylemdir. O halde sözü edilen kararda örnek olarak belirtilen bu eylemlerden do an zararların ödettirilmesi istekleri 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi hükmünce bir tam yargı davasıdır"

3. Davacı vekili, aynı taleple idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. **Hatay 1. dare Mahkemesi, 23/12/2020 tarihli ve E.2020/1143 sayılı kararı ile 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesi'nin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vererek, 02/09/2020 tarihli ve E.2020/1143 no'lu üst yazı ile Mahkememize müracaat etmi tir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:**

"Anayasanın 125. maddesinin son fıkrasında; " dare, kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlüdür." hükmü yer almaktadır.

darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine aittir

Öte yandan, Yüksek Mahkeme içtihatlarında ve ö retide, idarenin yasal bir dayanak olmaksızın, hukuka uygun usuller kullanmadan, belirli bir bedel ödemedi i halde, özel mülkiyette bulunan bir ta nın tamamını veya bir kısmını i gal etmesi, kamula tırmasız el atma olarak nitelendirilmekte, mülkiyet hakkının açık bir yolsuzluk ve hukuka aykırılık ile ihlali sonucunu do uran bu eylem de fiili yol olarak tanımlanmaktadır. Mülkiyet hakkının ihlali, olaydaki hukuka aykırılı ı çok açık bir hale getirdi inden, eylem, idari i lem ve eylem olmaktan çıkarak, bir ba ka deyi le, eylemdeki idarilik vasfı yok olarak haksız fiile dönü mekte ve bu uyu mazlıklar adli yargı mercilerinde çözümlenmektedir.

Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulunun 11.2.1959 günlü. H: 1958/17, K: 1959/15 sayılı kararının III. bölümünde, " stimlaksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlak Kanunu'na uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almı olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmu durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir." görü üne yer verilmi tir.

Olayda; her ne kadar Altınözü Asliye Hukuk Mahkemesince, idare aleyhine açılan davalara bakma görevinin dare Mahkemelerine ait oldu u, zararın idarenin organları tarafından bir hizmetin ifası sırasında meydana geldi i gerekçesiyle görev ret kararı verilmi ise de idarenin hukuka uygun usuller kullanmadan, kamu hizmeti ile ba lantısı bulunmayan eylem veya i lemlerini idari i lem veya eylem olarak kabul etmeye hukuken olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda; davacılar a ait ta nın tamamını veya bir kısmını i gal etmesi, kamula tırmasız el atma (fiili olarak) yoluyla vermi oldu u bir zarar oldu u ve bu tür uyu mazlıkların da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i açıktır."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'nun: "Kamula tırma bedelinin mahkemece tespiti ve ta inmaz malın idare adına tescili " ba lıklı 10. maddesinde; "Kamula tırmanın satın alma usulü ile yapılamaması halinde idare, 7 nci maddeye göre topladı ı bilgi ve belgelerle 8 inci madde uyarınca yaptırmı oldu u bedel tespiti ve bu husustaki di er bilgi ve belgeleri bir dilekçeye ekleyerek ta inmaz malın bulundu u yer asliye hukuk mahkemesine müracaat eder ve ta inmaz malın kamula tırma bedelinin tespitiyle, bu bedelin, pe in veya kamula tırma 3 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre yapılmı ise taksitle ödenmesi kar ılı nda, idare adına tesciline karar verilmesini ister"... "14 üncü maddede belirtilen süre içinde, kamula tırma i lemine kar ı hak sahipleri tarafından idari yargıda iptal davası açılması ve idari yargı mahkemelerince de yürütmenin durdurulması kararı verilmesi halinde mahkemece, idari yargıda açılan dava bekletici mesele kabul edilerek bunun sonucuna göre i lem yapılır"

6. Aynı Kanun'un "Dava hakkı" ba lıklı 14. maddesinde: "Kamula tırmaya konu ta inmaz malın maliki tarafından 10 uncu madde gere ince mahkemece yapılan tebligat gününden, kendilerine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazete ile yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde, kamula tırma i lemine kar ı idari yargıda iptal ve maddi hatalara kar ı da adli yargıda düzeltim davası açılabilir"

7. "Acele Kamula tırma" ba lıklı 27. maddesinde; "3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya aceleli ine Cumhurba kanınca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen ola anüstü durumlarda gerekli olan ta inmaz malların kamula tırılmasında kıymet takdiri dı ndaki i lemler sonradan tamamlanmak üzere ilgili idarenin istemi ile mahkemece yedi gün içinde o ta inmaz malın (De i ik ibare: 24/4/2001 - 4650/15 md.) 10 uncu madde esasları dairesinde ve 15 inci madde uyarınca seçilecek bilirki ilerce tespit edilecek de eri, idare tarafından mal sahibi adına (De i ik ibare: 24/4/2001 - 4650/15 md.) 10 uncu maddeye göre yapılacak davetiye ve ilanda belirtilen bankaya yatırılarak o ta inmaz mala el konulabilir.

(Ek fıkra: 19/4/2018-7139/29 md.) Mahkemece verilen ta inmaz mala el koyma kararı tapu müdürlü üne bildirilir. Ta inmaz malın ba kasına devir, fera veya temlikinin yapılamayaca ı hükmü tapu kütü üne erh edilir. El koyma kararından sonra ta inmaz mal 20 nci madde uyarınca bo altılır"

Düzenlemelerine yer verilmi tir.

8. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun " dari Dava Türleri ve dari Yargı Yetkisinin Sınırı" ba lıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: "a) dari i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artla ma ve sözleşmelerinden do an uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar" olarak sayılmı tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. lk nceleme

9. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; dare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

11. Dava, davacıların maliki oldu u ta ınmaza acele kamula tırma kararıyla birlikte gölet yapımı in asına ba lanarak zarar verildi inden bahisle ve tazminat istemi ile açılmı tır.

12. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

13. Dava dosyasının incelenmesinden; dava konusu Hatay li Altınözü lçesi Tepehan Mahallesi 22 ve 23 nolu parsel sayılı ta ınmazların gölet projesi kapsamında Altınözü Asliye Hukuk Mahkemesinin 05/05/2017 tarihli, E.2017/42, K.2017/166 sayılı kararıyla 26.364,85 TL bedelle acele kamula tırılarak tapuya erh verildi i, akabinde davalı idare tarafından dava konusu ta ınmazların da aralarında bulundu u bölgede gölet yapımına ba landı ı, davacılar vekilinin de bunun üzerine görev uyu mazlı ına konu davaları açtı ı anla ılmaktadır. nedeniyle yapılan ifraz i lemi sonucunda, 2217 ve 2218 nolu parsellere ayrıldı ı, 2217 parsel numaralı ta ınmazın arsa vasfında davacı adına tapuya kaydedildi i, 2218 parsel numaralı 31,83 metrekare ta ınmazın ise yol olarak kaydedildi i, bu parselin (Antakya Çevre Yolu) Ayr.-Samanda Devlet Yolu Yapımı nedeniyle 12/12/2016 tarih ve 155 sayılı kamula tırma i lemine ba lama kararına göre kamula tırıldı ı, ta ınmaz maliklerine henüz pazarlı a davet yazısı yazılmadı ı, ta ınmaza 2010 yılı Kasım ayında el konuldu u, 2217 nolu parselin kamula tırmadan artan olup kamula tırması olmadı ı, bilirki iler marifetiyle yapılan ke ifte, zemindeki yolun kamula tırılarak yol olarak tescil edilen 2218 parsel numaralı ta ınmaza henüz fiili bir müdahalenin bulunmadı ı, dare Mahkemesinin gönderme kararında de indi i üzere ta ınmazın fiilen yol olarak kullanıldı ına dair bir tespit yapılmadı ı belirlenmi tir.

14. Gerek 2942 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen hükümleri uyarınca ve gerekse

açılan davanın, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işlemle ilgili olarak bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedeniyle uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Hatay 1. derece Mahkemesinin 23/12/2020 tarihli, E.2020/1143 sayılı gönderme kararına istinaden yapılmış bakanın vurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DARA YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDÜĞÜ ANLAŞILMIŞTIR,

B. Hatay 1. derece Mahkemesinin 23/12/2020 tarihli, E.2020/1143 sayılı gönderme kararına istinaden yapılmış BAKANIN VURUSUNUN REDDİNE,

01/03/2021 tarihinde OYBRLERLE KESİN OLARAK karar verildi.

Bakan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mehmet
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN